Newsletter Universitas: Téhápéčka. AI a šikana. Občanská věda

11.5.2026 - | Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

„Téhápéčka“. Dřív byli neviditelní. Teď se školy snaží o rovnost nejen na papíře.

Když se mluví o univerzitách, pozornost většinou míří k akademikům, akademičkám a studujícím. Jenže bez administrativy, studijního oddělení, projektových manažerek či lidí zajišťujících chod kolejí a provoz budov by vysoké školy fungovaly jen těžko. O technicko-hospodářských pracovnících – takzvaných téhápéčkách – se v posledních letech konečně trochu více mluví. Školy je více zapojují do projektů, podporují jejich profesní rozvoj a vedou s nimi otevřenější dialog. A třeba je i oceňují, stejně jako vynikající vyučující. Zároveň ale přetrvává zásadní rozpor: THP nejsou součástí akademické obce a nemají zastoupení v akademickém senátu. Jejich hlas tak v samosprávných strukturách univerzity chybí, byť často působí na školách desítky let a prostředí dokonale znají.

Tři čtvrtiny středoškoláků používají AI denně. Někteří s její pomocí ale šikanují ostatní

Přibližně polovina českých středoškoláků a středoškolaček přiznává, že AI využívá způsobem, který odporuje školním pravidlům, například při vypracování testů nebo jiných úkolů, kde jejich použití není povoleno. *„Studující na AI delegují vše, co si jen dokážeme představit; ve školách je to extrémně používaná technologie,“* popisuje Tomáš Lintner z Masarykova univerzita.

A část studujících podle Lintnerova unikátního výzkumu používá AI dokonce k aktivitám na hraně zákona či etiky. Přibližně pět až deset procent uvedlo, že nástroje generativní AI využilo například k tvorbě deepfake videí nebo jiného obsahu, který může sloužit k šikaně spolužáků i spolužaček. S tím navíc souvisí i další trend, a to, že někteří mladí lidé, kteří čelí šikaně, využívají chatboty k řešení psychických potíží a vytvářejí si z nich dokonce i virtuální partnery. *„Získávají od nich pocit jisté podpory a emočně se na ně navazují. To je pravděpodobně způsobeno tím, že se jim nedostává emocionální a vztahové podpory,“* vysvětlil Lintner.

Data, důvěra i zapojení veřejnosti: Občanská věda pohledem výzkumníků

Duben patřil občanské vědě (citizen science), která se v posledních letech stává stále důležitější součástí výzkumu i otevřené vědy. Jak se s daty od veřejnosti pracuje v praxi? Jaké přináší benefity i výzvy? A co je potřeba pro její další rozvoj v Česku? Zeptali jsme se tří výzkumníků – Jakuba Trojana (MU), Aleny Fornůskové (AV ČR) a Michaela Lažana (Senzorvzduchu, z. s.), kteří se občanské vědě dlouhodobě věnují.

Foto: OU

Za **Jihočeskou univerzitu v ČB** v novém newsletteru najdete téma „Od luxusu k talíři: jak americké plodiny dobyly Evropu po roce 1492".

https://www.jcu.cz/cz/univerzita/aktualne/newsletter-universitas-tehapecka-ai-a-sikana-obcanska-veda